

## ИПИ 2003 СВЕТСКИ ПРЕС ЗА СЛОБОДАТА НА ИЗРАЗУВАЊЕТО: ГРЦИЈА

Организација на медиумите од Југоисточна Европа (СЕЕМО)

Април 19, 2004

Условите во кои работат новинарите во Грција сеуште се проблематични. Многу новинари работаат со краткорочни договори за работа, со плата која е пониска од онаа која ја примаат нивните колеги. На пример, на почетокот на 2003 година повеќе од 500 новинари работеа со краткорочни договори за дело во државната радиотелевизија ЕРТ.

Не е направен никаков прогрес во делот на презентацијата на различните ставови кај водечките медиуми. Позицијата на малцинствата е сеуште табу кај повеќето медиуми, иако некои од медиумите отидоа чекор напред во подобрувањето на третманот на ромската националност. Презентирани се написи за нивните проблеми и нивниот начин на живеење, патеписи за нивните традиции, музика, но сепак многу од стереотипите се задржале.

Најкарактеристичен пример на ваквиот начин на однесување е двојното откажување на одржувањето на конгресот на "Виножито". Ова е една официјално призната политичка партија која го претставува македонското малцинство во Грција. Конгресот беше предвидено да се одржи во Воден. Но заради заканите, демонстрациите и насилничкото однесување на некои ултра-националисти и неофашистички екстремисти се случи конгресот да биде откажан.

Заради таквите закани дури и понудата за користење на Конгресната сала беше повлечена. Ултра-националистичкиот став беше подржан од две гласила, кои се блиско поврзани со ултрадесницата а тоа се Стотос (Мета) и Елиникос Космос (Грчки свет). Во обата весници се појавија наслови како што се "Да се протераат Словените надвор од Грција" и "Згмечете ги Скопските цигани".

Од друга страна ниеден од водечките медиуми, со исклучок на некои дневни весници како што се Елефтеротипија и Експрес, не известија ниту со краток извештај за инцидентите кои се случија. Така беше и покрај фактот што откажувањето на конгресот предизвика меѓународните реакции од повеќе организации почнувајќи од Европскиот парламент, па се до организациите на Советот на Европа, Меѓународната Група за Човекови Права и меѓу дру гите и Хелсиншкиот Мониторинг во Грција.

Проблемот на хомосексуалност сеуште претставува главен проблем кој се третира од страна на медиумите. Телевизиската кука ТВ Мега Канал беше казнета со 100 000 Евра од Националниот Совет за радио и телевизија (НЦРТ) за преносот на сликата на 6ти октомври на двајца мажи кои се бакнуваат и кои беа дел од телевизиското шоу кое се емитува во доцните вечерни часови под наслов "Клисе матја" (Затвори ги очите). Советот ја сметал сцената на бакнувањето "вулгарна и неприфатлива" и се произнесе дека таквата сцена "може да предизвика штетно влијание кај младата популација со тоа што ќе ги приближи премногу до таквата вулгарност".

Покрај тоа ни самата држава не е многу заинтересирана да го реши проблемот со правилното работење на Тв и радио станиците. Неодамна 15 компании аплицираа во НЦРТ за добивање на национална лиценца за емитување на програма. Конечниот исход на тие апликации не се очекува дека ќе биде донесен во текот на 2004 година. Се до денес, постоечките Тв станици работаат врз основа на привремени лиценци или воопшто немаат дозволи. Истото се случува и со регионалните лиценци за ТВ и радио станиците. Скрининг процедурата за работата на станиците сеуште не започнала па е невозможно да се претпостави кога ваквата процедура ќе биде финализирана.

Најсериозниот случај за кршење на слободата на печатот беше случајот на новинарот и писател Газмент (Гази) Каплани. Еден од најпознатите новинари на албанската заедница во Атина, Каплани беше полузапослен во најтиражниот дневен весник во Грција, Та неа, но исто така работел во државната радио станица НЕТ 105,8 но и за албанскиот дневен весник Коха Јоне.

Непосредно пред Божиќ 2002, тој напишал "отворено писмо" во името на сите албански емигранти кое го адресирал до Премиерот Симитис и грчкиот народ. Во писмото тој се обиде да го опише Божиќ од аспект на емигрантите користејќи сарказам насочен кон самиот себе си но и хумор.

Неговиот проблем започна со почетокот на 2003 година, кога грчкиот Министер за безбедност му соопшти на Каплани дека неговата молба за обновување на неговата работна виза за Грција била одбиена и дека тој ќе биде депортиран од земјата. Кога запрашал за причината која довела до ваквото решение, министерството се произнесе дека тој не платил никакво осигурување за неговиот мопед од 1997 година. Подоцна портпаролот на министерството призна дека Каплани бил сметан за непожелна личност во Грција заради одредени "причини кои го засегаат јавниот ред и мир".

Сојузот на Атинските новинари ("ЕСИЕА") силно протестираше заради тоа. Одборот на ЕСИЕА нагласи дека Каплани бил новинар и писател "кој работел во Грција од 1991, дека е осигуран, дека ги плаќа даноците и дека од 2001 година тој добива грчка државна стипендија за неговиот докторат на Пантелион Универзитетот. Неговиот општествен и приватен живот но и делувањето на Каплани се легални и транспарентни". ЕСИЕА исто така го повика министерството за безбедност да го објави "поверливиот извештај за новинарот, според кој тој е сметан за опасен за јавниот ред и безбедноста и кој го става во стална опасност од депортација".

СЕЕМО реагираше на 16ти мај со протестно писмо до Министерот за безбедност и Министерот за внатрешни работи. СЕЕМО доби одговор но наместо од Министерството за внатрешни работи, од Министерството за јавна администрација и децентрализација, со информација дека "се додека овој случај е поврзан е поврзан со работи кои го засегаат јавниот ред и националната безбедност" тоа не спаѓа во доменот на ова Министерство. Во писмото испратено до СЕЕМО на 25 јули се вели "во овој случај надлежно е Министерството за безбедност". Министерството за безбедност не одговори на писмото од СЕЕМО во текот на 2003 година.

На 23ти април, Бабис Бикас, уредникот на дневникот Македонија од Солун, беше отпуштен после враќањето во Грција од Ирак. Два дена претходно Бикас за време на одржувањето на Средбата на Етичкиот комитет на Унијата на новинари на Македонија и Тракија (ЕИСЕМТХ) дека неговиот извештај од Багдад бил цензуриран. Направени биле извесни промени во извештајот на Бабис кој бил публикуван на 10ти април. Персоналот на весникот подржани од ЕСИЕМТХ одржал 24-часовен штрајк во знак на поддршка на слободата на печатот на 13ти мај. На управата на весникот им било предадено протестно писмо. Пет различни новинарски асоцијации и сојузи во Грција му дале поддршка на Бикас.

Во решението на Судот број 12705 од 15ти мај одбиено е барањето на издавачката компанија да се прогласи штрајкот одржан на 13ти мај за нелегален. Во одлуката на Судот беше наведено дека отпуштањето на Бабис Бикас било нелегален акт при злоупотреба на новинарството. Написите се дополнителна практика која е надвор од компетентноста на уредниците, стои во решението, а слободата на печатот општа добробит над било кој приватен интерес. Бикас го доби своето работно место назад.

Во септември, здружението на новинари работеше активно на отповикување на одлуката за отпуштање на нивниот поранешен член и активен водач на здружението Димитрис Аспропулис, кој беше отпуштен од телевизиската мрежа Антена после 14 години работа

во таа телевизиска куќа. Отказот се случи откако управата на куќата изрази несогласување со активностите на неговото здружение и неговото присуство. Според изказот на управата, Аспропулос бил отпуштен зато што програмата за вести на таа станица би била заменета со музичка програма. Ова беше необично затоа што дозволата за емитување на програма на оваа станица и била доделена врз основа на нејзината програма за вести.

На 29ти септември, групана непознати сторители фрлила рачно изработена експлозивна направа врз влезната врата на домот на Ана Панајотареас во Атина, каде предизвикале материјална штета но немало повредени. Панајотареа, која работи како презентер на вести при ТВ Алфа им кажа на полицијата дека во неколку наврати во изминатиов период таа добила претечки анонимни телефонски повици. Таа ги поврза овие повици и експлозијата пред нејзиниот дом со нејзиното истражување за активностите на терористичката организација "17ти ноември". Од исти причини, анархистите вербално и физички го нападнаа Никос Какунакис, уредник на радио станицата "Флеш" и сопственик на неделникот "Карфи".

Од аспект на набљудувачите се вели дека во врска со судењето на членовите на групата "17ти ноември", печатот генерално ги следише постапките на владата без некои позначајни критики. Така тие беа искористени за да ја охрабрат јавноста и граѓаните да ги пријавуваат терористите на полицијата. Од друга страна, се појавија обвиненија против начинот на кој беа пренесувани информациите во јавниот печат околу судењето на членовите на терористичката група кое заврши на 8 декември 2003 година. Останува фактот дека неколку новинари биле вербално а понекојпат и физички нападнати заради начинот на кој тие ја пренесуваа сторијата во текот на двете години 2002 и 2003 година. ЕТЗ беше во центарот на вниманието на 8 декември. За време на работниот состанок на кој заседаваше Министерот за информации и мас медиуми, уредникот на ЕТЗ Танасис Хупис тврдел дека претседавачот на Европското Биро за Помалку Користени Јазици (ЕБЛУЛ - полуофицијална институција на Европската Унија) во Грција е опасна личност кој својот публицитет го стекнал со тврдењата дека Грчка македонија треба да стане независна земја за да може подоцна да се обедини со соседна Република Македонија (ФИРОМ). Никогаш немало таква изјава и излагањето на Хупис предизвика официјален протест до ЕТЗ и од страна на Париси и од страна на претседателот на ЕБЛУЛ Бојан Брезигар.

На 17 декември, Меѓународната Асоцијација на Издавачи (ИПА) ја изрази својата загриженост околу обвинувањата за богохулство од страна на Грчката Православна Црква и Христијанската религија упатени до Герхард Хедерер, авторот на комичниот роман "Животот на Исус" и издавачката куќа "Окси". ИПА ја осуди конфискацијата на книгата "Животот на Исус". Книгата беше публикувана во 7 други земји, вклучувајќи ја тука и Австрија, земјата во која живее авторот.

Во втората половина на 2003 година, грчката државна телевизиска станица ЕТЗ, стационирана во Солун, го отфрли финансирањето на документарниот филм за Макс Мертен, воен злосторник на кој му се судеше во 1959 и беше осуден како одговорен за депортацијата на грчките Евреи во Холохаустот за време на Втората Светска Војна. Грчката Хеслиншка Мониторинг мисија (ГХМ) во своето писмо упатено до Заменикот Министер за Внатрешни Работи Никос Бистис укажа дека "фактот што се откажавте од една ваква идеја е еднаков на цензурирање и не и оди во прилог на првата комеморација на Денот на Холохаустот". Бистис неодамна го воведо Денот на Постекањето на Холохаустот како ден на прослава. Центарот Симон Визентал исто така ја натера Грчката Државна телевизија да ја обнови финансиската поддршка за документарецот за нацистичкиот холохаус. На 28 декември, телевизиската станица Алтер го испрати нивниот репортер Антонис Пападопулос, член на ЕСИЕА, заедно со тимот на камермани во јавната општа болница во Никеа, после неколкуте телефонски повици на роднини на хоспитализирани пациенти во таа болница. Тие тврдеа дека заради големиот број

пациенти на кои им е потребен медицински третман но и заради недостатокот на соодветни простории, пациентите лежеле на таканаречените "ранца" кревети во ходниците на болницата, каде биле третирали во мошне лоши услови.

Пападопулос и неговата екипа отидоа да ја истражат приказната и им беше дозволено да влезат во болницата без проблем. Тие ја снимиле ситуацијата, која потполно соодветствуваше со обвинувањата на роднините кои имаа роднини кои биле хоспитализирани во таа болница. Непосредно потоа луѓето од приватната компанија за обезбедување, кои се одговорни за редот во таа болница, пристигнаа и ја нападнаа екипата. Пападопулос беше натепан во неколку пати. Неговата облека му беше искината, а торбата му беше одземена. Беше приведен во визбата на болницата каде беше испрашуван. Тие што го испрашуваа немаа никакво право да го прават тоа.

Подолна пристигна полицијата и го одведе Пападопулос и луѓето кои го тепаа до најблиската полициска станица, каде сите дадоа изјави. Лентата на која беше снимен и самиот почеток на инцидентот му беше вратена на Алтер и беше прикажана ширум земјата. СЕЕМО им испрати протестно писмо, барајќи од грчките власти да спроведат темелна истрага и да ги изведат пред правдата одговорните за нападот.